

Besök på Tumba Bruksmuseum 170503

I ett fantastiskt vårväder den 3 maj samlades 39 medlemmar för en dagsresa till Tumba Bruksmuseum.

Vi möttes av våra guider Christian och Patrik utanför museets huvudbyggnad och delades upp i två grupper. Under en och en halv timma skulle vi få höra historien om tillverkning av sedelpapper i Sverige.

Riksbanken köpte bruket i 1755 i avsikt att starta tillverkning av sedelpapper. Det hela började strax därefter då en holländare Erasmus Mulder kom till Sverige och hade med sig hemligheten hur det gick till att producera sedelpapper som vid den här tiden var en stats-hemlighet i de länder som hade kunskapen bl.a. Holland. Tillverkning av sedelpapper kommer igång något år efter Erasmus och senare även hans bror Caspers ankomst.

Platsen valdes beroende på att det fanns ett vattendrag Tumba Ström där det byggdes en vattenkvarn samt att en närliggande sjö innehöll vatten av hög kvalitet. En liten detalj var att vattendraget sällan frös på vintern. Brukssamhället utvecklades och de boende som arbetade där fick också god omvårdnad som att det fanns läkare, barnmorska, präst, skola, badhus. Det bildades också en konsumentförening.

Det var hög sekretess runt tillverkningen av sedelpapper och hela processen fanns här d.v.s. från pappersmassa till tryckt sedel. Den första sedeln trycktes 1661 och sedlar trycks här än idag och inte bara till svenska riksbanken utan till ytterligare 49 länder. Dagens tryckeri ägs av ett USA baserat företag som heter Crane AB.

Flera av dagens byggnader är från tiden då det hela startade.

Vid vårt besök fick vi också en genomgång av Riksbankens historia, sedelns historia och hur man ser skillnad på en falsk och äkta sedel, papperstillverkning, vattentrycksteknik m.m.

Efter besöket var det dags för lunch som intogs på Lida Vårdshus i ett mycket naturskönt område beläget vid sjön Getaren.

Vi återvände mot Bålsta och var hemma ca 1600.

Dagen lärde oss mycket om våra sedlars historia och livet runt detta i brukssamhället i Tumba.

Text: Lennart Carlsson

Foto: Gert Lidö